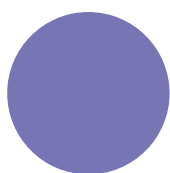
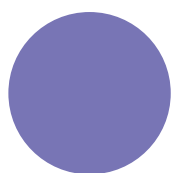
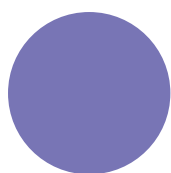

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2023

ΕΛΛΑΔΑ

Επικοινωνήστε με την ΕΕ

Η Europe Direct είναι μια υπηρεσία που απαντά στις ερωτήσεις σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτήν την υπηρεσία:

- καλώντας ατελώς τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 (ορισμένα δίκτυα τηλεφωνίας ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτές),
  - καλώντας τον αριθμό +32 22999696 ή
- συμπληρώνοντας το ακόλουθο ηλεκτρονικό έντυπο: https://european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_el

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2023

ΕΕ της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2011, για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της (ΕΕ L 330 της 14.12.2011, σ. 39). Εάν δεν ορίζεται διαφορετικά, η περαιτέρω χρήση του παρόντος εγγράφου επιτρέπεται βάσει άδειας Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση εφόσον αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι τυχόν αλλαγές.

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων τα οποία δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενδέχεται να απαιτείται άδεια απευθείας από τους κατόχους των σχετικών δικαιωμάτων.

HTML	ISBN 978-92-68-06168-8	ISSN 2466-9997	doi:10.2766/37073	NC-AN-23-007-EL-Q
PDF	ISBN 978-92-68-06167-1	ISSN 2466-9997	doi:10.2766/989835	NC-AN-23-007-EL-N

Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης 2023

ΕΛΛΑΔΑ

Οι εκθέσεις ανά χώρα της έκθεσης παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης παρουσιάζουν και αξιολογούν τις κυριότερες πρόσφατες και συνεχιζόμενες εξελίξεις πολιτικής σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης στα κράτη μέλη της ΕΕ. Παρέχουν στον αναγνώστη λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις μιας χώρας όσον αφορά τους στόχους σε επίπεδο ΕΕ που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης. Βασίζονται στα πλέον επικαιροποιημένα διαθέσιμα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία.

Η **ενότητα Βασικοί δείκτες** παρέχει μια στατιστική επισκόπηση των βασικών δεικτών της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Η **ενότητα 1** επικεντρώνεται στην ελκυστικότητα του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού σε ένα πλαίσιο ελλείψεων εκπαιδευτικού προσωπικού.

Η **ενότητα 2** καλύπτει την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα.

Η **ενότητα 3** περιλαμβάνει πολιτικές για τη σχολική εκπαίδευση.

Η **ενότητα 4** καλύπτει την επαγγελματική εκπαίδευση.

Στην **ενότητα 5** εξετάζονται μέτρα στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η **ενότητα 6** καλύπτει την εκπαίδευση ενηλίκων.

Η έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης εκπονήθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με τη συμμετοχή της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης και του CEDEFOP.

Το έγγραφο ολοκληρώθηκε στις 2 Οκτωβρίου 2023.

Περισσότερα γενικά στοιχεία είναι διαθέσιμα στη διεύθυνση:

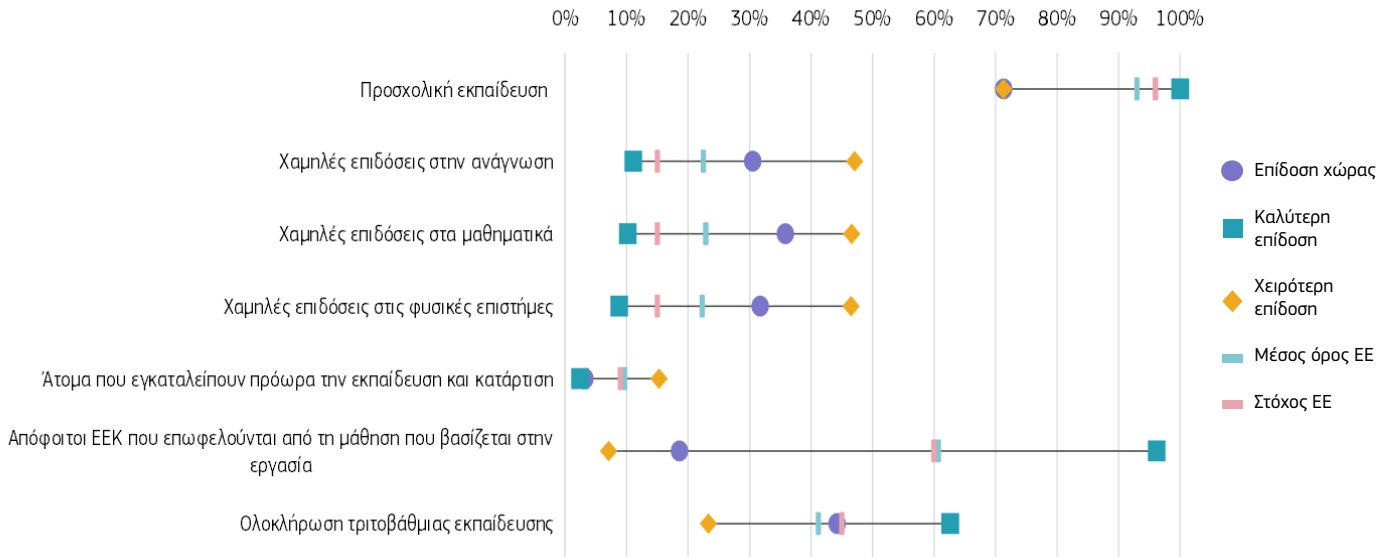
<https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2023/en/>

Βασικοί δείκτες

Στόχοι σε επίπεδο ΕΕ	Στόχος για το 2030	Ελλάδα		ΕΕ	
		2012	2022	2012	2022
Συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση (από την ηλικία των 3 ετών έως την ηλικία έναρξης της υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης) ¹	≥ 96 %	85,3% ^{13, d}	: ²¹	91,8% ¹³	92,5% ²¹
Χαμηλές επιδόσεις στις ψηφιακές δεξιότητες ατόμων κατά το όγδοο έτος σχολικής τους φοίτησης ²	< 15%	:	:	:	:
Χαμηλές επιδόσεις των ατόμων ηλικίας 15 ετών ³ :	στην ανάγνωση	21,3% ⁰⁹	30,5% ¹⁸	19,7% ⁰⁹	22,5% ¹⁸
	στα μαθηματικά	30,3% ⁰⁹	35,8% ¹⁸	22,7% ⁰⁹	22,9% ¹⁸
	στις θετικές επιστήμες	25,3% ⁰⁹	31,7% ¹⁸	18,2% ⁰⁹	22,3% ¹⁸
Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση (ηλικιακή ομάδα 18-24 ετών) ⁴	< 9 %	11,3%	4,1%	12,6%	9,6%
Απόφοιτοι ΕΕΚ που επωφελούνται από τη μάθηση που βασίζεται στην εργασία ⁵	≥ 60 % (2025)	:	35,7%	:	60,1%
Ολοκλήρωση κύκλου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ηλικιακή ομάδα 25-34 ετών) ⁶	≥ 45 %	34,5%	45,2%	34,1%	42,0%
Συμμετοχή των ενηλίκων στη μάθηση (ηλικιακή ομάδα 25-64 ετών) ⁷	≥ 47 % (2025)	:	:	:	:
Άλλοι συναφείς δείκτες					
Δείκτης ισότητας (σε ποσοστιαίες μονάδες) ⁸		:	25,0 ¹⁸	:	19,3 ¹⁸
Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση (ηλικιακή ομάδα 18-24 ετών) ⁹	Γηγενείς	8,2%	3,7%	11,3%	8,3%
	Άτομα που έχουν γεννηθεί στην ΕΕ	23,6% ^u	: ^u	26,2%	20,3%
	Άτομα που έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ	45,4%	24,1% ^u	30,1%	22,1%
Ολοκλήρωση ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ηλικιακή ομάδα 20-24 ετών, ISCED 3-8) ¹⁰		85,5%	94,0%	80,1%	83,6%
Ολοκλήρωση κύκλου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ηλικιακή ομάδα 25-34 ετών) ¹¹	Γηγενείς	38,1%	47,4%	35,4%	43,0%
	Άτομα που έχουν γεννηθεί στην ΕΕ	17,7%	38,4%	29,3%	39,5%
	Άτομα που έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ	8,1%	14,0%	24,2%	35,7%
Ποσοστό εκπαιδευτικών (ISCED 1-3) ηλικίας 55 ετών και άνω ¹²		15,0% ¹⁵	29,8% ²¹	23,4% ¹⁵	24,5% ²¹
Επενδύσεις στην εκπαίδευση ¹³	Δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση ως ποσοστό του ΑΕΠ	4,6%	4,1% ²¹	4,9%	4,8% ²¹
	Δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση ως ποσοστό επί του συνόλου των γενικών κρατικών δαπανών	8,1%	7,1% ²¹	9,8%	9,4% ²¹

Πηγές: 1 = Eurostat, [educ_uoe_enra21]; 2 = IEA (ICILS 2018); 3 = ΟΟΣΑ (PISA); 4 = Eurostat, [edat_lfse_14]; 5 = Eurostat, [edat_lfs_9919]; 6 = Eurostat, [edat_lfse_03]; 7 = μη διαθέσιμο; 8 = Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κοινό Κέντρο Ερευνών), υπολογισμοί με βάση τα στοιχεία του PISA του ΟΟΣΑ για το 2018; 9 = Eurostat, [edat_lfse_02]; 10 = Eurostat, [edat_lfse_03]; 11 = Eurostat, [edat_lfs_9912]; 12 = Eurostat, [educ_uoe_perp01], 13 = Eurostat, [gov_exp_10a]. Περαιτέρω πληροφορίες διατίθενται στην [εργαλειοθήκη παρακολούθησης](#). Σημειώσεις: ο δείκτης που χρησιμοποιείται (ECE) αναφέρεται σε προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας τα οποία θεωρούνται από τη Διεθνή Πρότυπη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης (ISCED) ως «εκπαιδευτικά» και, ως εκ τούτου, αποτελούν την πρώτη βαθμίδα εκπαίδευσης στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης — επίπεδο ISCED 0: ο δείκτης ισότητας δείχνει τη διαφορά στο ποσοστό των χαμηλών επιδόσεων στην κατανόηση κειμένου, στα μαθηματικά και στις θετικές επιστήμες (συνδυαστικά) σε άτομα ηλικίας 15 ετών μεταξύ του χαμηλότερου και του υψηλότερου τεταρτημορίου της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης: b = διακοπή στη χρονοσειρά, u = χαμηλή αξιοπιστία, : = μη διαθέσιμο, 09 = 2009, 13 = 2013, 15 = 2015, 18 = 2018, 21 = 2021.

Θέση σε σχέση με τις υψηλότερες και τις χαμηλότερες επιδόσεις

Πηγή: ΓΔ Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού, βάσει στοιχείων της Eurostat (LFS 2022, UOE 2021) και του ΟΟΣΑ (PISA 2018).

1. Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού

Η Ελλάδα αναμένει ότι στο μέλλον θα έχει αρκετούς εκπαιδευτικούς. Το γεγονός αυτό μπορεί να εξηγηθεί εν μέρει από τον μεγάλο αριθμό δυνητικών υποψήφιων εκπαιδευτικών και από τις δημογραφικές τάσεις¹. Στην Ελλάδα, οι περισσότεροι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διαθέτουν τα προσόντα για να γίνουν εκπαιδευτικοί στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ταυτόχρονα, το ποσοστό ανεργίας των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών που έχουν ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι το υψηλότερο στην ΕΕ (10,6% το 2021 έναντι 4,3% κατά μέσο όρο στην ΕΕ) (ΟΟΣΑ, 2023α), με αποτέλεσμα να δημιουργείται μεγάλη δυνητική προσφορά εκπαιδευτικών.

Η Ελλάδα έχει προχωρήσει σε μόνιμους διορισμούς εκπαιδευτικών. Από το 2019 έπειτα από μια δεκαετία χωρίς προσλήψεις στην εκπαίδευση, έχουν ολοκληρωθεί 28 500 μόνιμοι διορισμοί εκπαιδευτικών. Στόχος είναι να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις

προσωπικού στα σχολεία και, ταυτόχρονα, να καταργηθεί σταδιακά η εκτεταμένη χρήση αναπληρωτών εκπαιδευτικών κατά τα τελευταία έτη². Η φετινή πρόσκληση εγγραφής στους πίνακες κατάταξης για διορισμούς εκπαιδευτικών προσέλκυσε υψηλό αριθμό υποψηφίων. Ωστόσο, από τα υφιστάμενα δημόσια δεδομένα δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθεί αν καλύπτονται όλες οι ανάγκες ή αν ενδέχεται να σημειωθούν ελλείψεις σε συγκεκριμένα μαθήματα³.

²Το υψηλότερο ποσοστό αναπληρωτών εκπαιδευτικών από το 2002, επί του συνολικού πληθυσμού των εκπαιδευτικών πλήρους απασχόλησης στη δημόσια πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 0 έως ISCED 3) ήταν 22,3% το 2020 (ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ, 2022).

³ Για παράδειγμα, τα ενδιαφερόμενα μέρη αναφέρουν ελλείψεις τα τελευταία έτη σε εκπαιδευτικούς καλλιτεχνικών και μουσικής. Αναφέρουν επίσης ελλείψεις κυρίως σε τουριστικές περιοχές που στέγασαν.

¹ Η Ελλάδα δεν συμμετέχει στη διεθνή έρευνα του ΟΟΣΑ για τη διδασκαλία αντιμετωπίζοντας προβληματικές καταστάσεις όσον αφορά τη μάθηση (TALIS).

Α Προβλέπεται σημαντική μείωση των μαθητών στα σχολεία κατά τα επόμενα έτη. Ο πληθυσμός της χώρας μειώνεται από το 2011⁴, τα ποσοστά γονιμότητας είναι χαμηλά και ένα πολύ μεγάλο ποσοστό εκπαιδευτικών πλησιάζει σε ηλικία συνταξιοδότησης⁵. Προβλέπεται μείωση κατά το ένα τρίτο του συνολικού αριθμού μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έως το 2100, ενώ το 77,3 % αυτής της μείωσης προβλέπεται να πραγματοποιηθεί έως το 2040 (IOBE, 2022). Η διατήρηση της αναλογίας μαθητών-εκπαιδευτικών στα σημερινά επίπεδα⁶ θα επιτρέψει στην Ελλάδα να μειώσει τον αριθμό των εκπαιδευτικών κατά 33,6 % έως το 2100 (IOBE, 2022). Αξιοπίστα δεδομένα καθώς και συστηματική παρακολούθηση του διδακτικού δυναμικού θα είναι απαραίτητα για την ανταπόκριση στις δημογραφικές αλλαγές και στη μεταβαλλόμενη ζήτηση για ειδικευμένους εκπαιδευτικούς.

⁴ Η Ελλάδα θα υποστεί μείωση του πληθυσμού κατά 24 % έως το 2100, σε σύγκριση με 5 % στη ζώνη του ευρώ, την τρίτη μεγαλύτερη μείωση μεταξύ των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ (IOBE, 2022).

⁵ Eurostat: educ_uoe_perp01.

⁶ Η Ελλάδα έχει τον χαμηλότερο αριθμό μαθητών ανά εκπαιδευτικό στην ΕΕ, αναλογία 8,2:1 το 2021. Αυτό οφείλεται εν μέρει στη γεωγραφία της Ελλάδας που περιλαμβάνει περιοχές με χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού.

Ενώ οι εκπαιδευτικοί επωφελούνται από υψηλή εργασιακή ασφάλεια, οι προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης παραμένουν περιορισμένες. Πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την ανάπτυξη και την εφαρμογή των εθνικών πλαισίων επαγγελματικής εξέλιξης στο σχολείο αναφέρει ότι οι εκπαιδευτικοί στην Ελλάδα είναι πρόθυμοι να επενδύσουν χρόνο στη σταδιοδρομία τους όταν αισθάνονται ασφαλείς (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2023). Και το επάγγελμα του εκπαιδευτικού στην Ελλάδα παρέχει όντως ισχυρή εργασιακή ασφάλεια, καθώς οι εκπαιδευτικοί είναι δημόσιοι υπάλληλοι. Ωστόσο, υπάρχουν παρανοήσεις και παρατηρείται έλλειψη πληροφόρησης σχετικά με το επάγγελμα. Η νοοτροπία του επαγγελματισμού στην εκπαιδευτική κοινότητα στην Ελλάδα απουσιάζει και οι εκπαιδευτικοί πολύ συχνά θεωρούνται εκπαιδευτές και όχι επαγγελματίες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2023). Επίσης, οι περιορισμένες προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης μειώνουν την ελκυστικότητά του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού.

Μόλις πρόσφατα αναπτύχθηκε ένα εθνικό πλαίσιο επαγγελματικής εξέλιξης για τους εκπαιδευτικούς. Έως σήμερα δεν έχουν υπάρξει κίνητρα που να ενθαρρύνουν τους εκπαιδευτικούς να διευρύνουν τους επαγγελματικούς ορίζοντές τους. Το νέο πλαίσιο επαγγελματικής εξέλιξης παρέχει μια ανάλυση των ευκαιριών που προσφέρονται στους εκπαιδευτικούς ώστε να σημειώσουν πρόοδο στην επαγγελματική σταδιοδρομία τους, επισημαίνοντας διάφορες επιλογές στο εκπαιδευτικό σύστημα πέραν της διδασκαλίας. Το πλαίσιο εισάγει μια νέα προσέγγιση για τη στήριξη εκπαιδευτικών, σε επίπεδο σχολείου και συστήματος. Στόχος είναι να αυξηθεί η ελκυστικότητα του επαγγέλματος, πέραν των οφελών της υψηλής ασφάλειας, των μικρών τάξεων και του πλεονεκτήματος του μειωμένου χρόνου εργασίας (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019). Σύμφωνα με το νέο πλαίσιο, η επαγγελματική εξέλιξη στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού θα βασίζεται πλέον στα κίνητρα, στις ικανότητες και τις φιλοδοξίες επαγγελματικής εξέλιξης. Η μεταρρύθμιση υποστηρίζεται από ευρύ φάσμα κατάρτισης που παρέχεται από το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (Υπουργείο) και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), και χρηματοδοτείται σε μεγάλο βαθμό με κονδύλια της ΕΕ.

Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ξεκίνησε το σχολικό έτος 2022/2023. Σύμφωνα με τις νέες νομικές διατάξεις, οι οποίες άρχισαν να ισχύουν το 2021⁷, η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ξεκίνησε το σχολικό έτος 2022/2023. Η αξιολόγηση εφαρμόζεται για πρώτη φορά σε ολόκληρη τη χώρα και με συστηματικό τρόπο. Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών ακολουθεί την αξιολόγηση των σχολικών μονάδων που πραγματοποιήθηκε ως πρώτο βήμα κατά το σχολικό έτος 2021/2022 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2022α). Αποσκοπεί στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος, στην αύξηση της ικανοποίησης των εκπαιδευτικών από την εργασία τους, στην ενίσχυση της επαγγελματικής τους εξέλιξης και στην καλύτερη σύνδεση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης με τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα. Η αξιολόγηση επικεντρώνεται στο παιδαγωγικό έργο των εκπαιδευτικών, καθώς και στη συνέπεια και την επάρκειά τους. Για τον σκοπό αυτόν, έχει δημιουργηθεί μια ηλεκτρονική πλατφόρμα και χρησιμοποιείται μια τετράβαθμη περιγραφική κλίμακα. Η διαδικασία αξιολόγησης είναι υποχρεωτική για τους εκπαιδευτικούς και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τιμωρητικούς σκοπούς. Η θετική αξιολόγηση αποτελεί κριτήριο για την προαγωγή σε θέσεις ευθύνης και, κατά συνέπεια, σε ελαφρώς υψηλότερο μισθό (Ελληνική Δημοκρατία, 2023α).

⁷ Νόμος 4823/2021.

2. Προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα

Τα τελευταία έτη έχουν πραγματοποιηθεί μεταρρυθμίσεις στον τομέα της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας. Για να αντιμετωπιστεί το χαμηλό συνολικό ποσοστό συμμετοχής από την ηλικία των 3 ετών έως την ηλικία έναρξης της υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, έχει ληφθεί σειρά μέτρων για τη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτική προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (ΠΕΦ). Ενδεικτικά, το 2019⁸ το ποσοστό ανήλθε σε 68,8 % έναντι του μέσου όρου της ΕΕ, ύψους 92,9 %, και έναντι του στόχου σε επίπεδο ΕΕ για το 2030, ύψους 96 %⁹. Η καθιέρωση της υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης από την ηλικία των 4 ετών εφαρμόζεται πλήρως από το σχολικό έτος 2021/2022 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2022α).

Δίνεται έμφαση στα προγράμματα σπουδών.

Από τον Σεπτέμβριο του 2023 σε όλες τις δομές ΠΕΦ εφαρμόζεται νέο πρόγραμμα σπουδών για την προσχολική εκπαίδευση. Στο πρόγραμμα σπουδών προσχολικής εκπαίδευσης για παιδιά ηλικίας 4 ετών και άνω έχουν συμπεριληφθεί από το σχολικό έτος 2020/2021 η δημιουργική ενασχόληση στην αγγλική γλώσσα και τα εργαστήρια ήπιων δεξιοτήτων. Από το σχολικό έτος 2022/2023 εφαρμόζεται το ολοήμερο νηπιαγωγείο. Τα αποτελέσματα των διαφόρων μεταρρυθμιστικών στοιχείων που εισήχθησαν στην ελληνική προσχολική εκπαίδευση τα τελευταία έτη, όσον αφορά το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα, δεν έχουν ακόμη διαπιστωθεί.

Με βάση τους αναθεωρημένους στόχους της Βαρκελώνης, η Ελλάδα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες για αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στην ΠΕΦ για παιδιά κάτω των 3 ετών. Η σύσταση του Συμβουλίου του Σεπτεμβρίου 2022 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2022δ) καλεί τα κράτη μέλη να αυξήσουν τη συμμετοχή στην ΠΕΦ, κατά διαφορετικά ποσοστά ανάλογα με το σημείο

εκκίνησής τους. Ειδικότερα, η Ελλάδα καλείται να αυξήσει το ποσοστό συμμετοχής της κατά 13,3 εκατοστιαίες μονάδες¹⁰, σε 42,8 %¹¹ το 2030 (από 29,5 % κατά μέσο όρο την περίοδο 2017-2021). Η συμμετοχή αυτή επιδοτείται από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής της ΕΕ (Ελληνική Δημοκρατία, 2023γ).

⁸ Δεν είναι διαθέσιμα πιο πρόσφατα στοιχεία για την Ελλάδα.

⁹ Eurostat: educ_uoe_enra21.

¹⁰ Eurostat: ilc_caindformal.

¹¹ Eurostat: educ_uoe_enra21.

Η συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη του προσωπικού ΠΕΦ έχει ενισχυθεί.

Το ΙΕΠ αναπτύσσει και οργανώνει επιμόρφωση σχετικά με τις καινοτομίες που εισάγονται στα προγράμματα σπουδών ΠΕΦ, όπως οι διάφορες δραστηριότητες «εργαστηρίων δεξιοτήτων»¹⁵ και η διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας. Επιπλέον, οι διευθυντές των δομών της ΠΕΦ ξεκινούν επιμόρφωση με βάση τις ειδικές ανάγκες του ιδρύματος, εντός των εγκαταστάσεών του και εκτός των ωρών διδασκαλίας, συνολικής διάρκειας δεκαπέντε ωρών ανά σχολικό έτος. Η συμμετοχή δεν είναι υποχρεωτική. Ωστόσο, αποτελεί μία από τις παραμέτρους για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, η οποία εφαρμόζεται από τις αρχές του 2023.

Πλαίσιο 1: Έργο της ΕΕ για την αντιμετώπιση της άνισης πρόσβασης στην ψηφιακή εκπαίδευση και την εισαγωγή της ρομποτικής από την προσχολική εκπαίδευση και έπειτα.

Το έργο με τίτλο «Learning from the Extremes» αποσκοπεί στη βελτίωση της ένταξης και στη μείωση του ψηφιακού χάσματος σχολικών κοινοτήτων απομακρυσμένων περιοχών που έχουν περιορισμένη πρόσβαση σε ψηφιακές συσκευές και εργαλεία.

Χρηματοδοτείται στο πλαίσιο των πιλοτικών έργων και προπαρασκευαστικών ενεργειών της ΕΕ (Pilot Projects and Preparatory Actions, PPPA)¹², περιλαμβάνει περισσότερα από 100 σχολεία σε αγροτικές περιοχές σε δέκα χώρες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας¹³, και διάφορα μέτρα υλοποιούνται για δύο έτη, αρχής γενομένης από τον Φεβρουάριο του 2022.

Στην Ελλάδα διανεμήθηκαν 30 500 σετ ρομποτικής σε 5 000 σχολικές μονάδες ΠΕΦ (συνολικά 180 000 σετ ρομποτικής σε όλα τα σχολεία, από την ΠΕΦ έως την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση). Η δράση αυτή χρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο της επένδυσης «Ψηφιακός μετασχηματισμός της εκπαίδευσης» του ελληνικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας¹⁴ (Ελληνική Δημοκρατία, 2023β).

Σε μια σειρά δραστηριοτήτων στο πλαίσιο των «εργαστηρίων δεξιοτήτων», τα μικρά παιδιά μαθαίνουν τις βασικές αρχές της αλληλεπίδρασης με ρομποτικές συσκευές (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2022α).

Συνολική χρηματοδότηση PPPA για την Ελλάδα: 2,4 εκατ. EUR

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/funding/learning-extremes>

¹² Κοινή πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

¹³ Βουλγαρία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Πορτογαλία, Ρουμανία, Φινλανδία.

¹⁴ Σετ STEM και ρομποτικής στα σχολεία με προϋπολογισμό 30 εκατ. EUR.

¹⁵ Ένα καινοτόμο μέτρο που θεσπίστηκε στα ελληνικά σχολεία το 2020, από την προσχολική έως την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το οποίο εστιάζει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων.

3. Σχολική εκπαίδευση

Στην Ελλάδα έχει σημειωθεί σημαντική μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου κατά την τελευταία δεκαετία. Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση μειώθηκε κατά 7,2 εκατοστιαίες μονάδες από το 2012, κυρίως χάρη στη σημαντική πτώση στις αγροτικές περιοχές, όπου η μείωση ανήλθε σε 13,4 εκατοστιαίες μονάδες. Συνολικά, το 2022 η χώρα κατέγραψε ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά στην ΕΕ, της τάξης του 4,1 % (επίπεδο ΕΕ: 9,6 %), πολύ κάτω από τον στόχο του 9 % σε επίπεδο ΕΕ¹⁶. Ωστόσο, το ποσοστό αυτό αυξήθηκε ελαφρώς (κατά λιγότερο από 1 εκατοστιαία μονάδα) από το 2021, που ήταν 3,2 %.

Εφαρμόζεται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση πολιτικής για τη στήριξη των εκπαιδευόμενων που διατρέχουν κίνδυνο. Η Ελλάδα αναλαμβάνει πολλές δράσεις για την αύξηση της ισότητας στην εκπαίδευση. Σε αυτές περιλαμβάνονται η παροχή καταρτισμένου υποστηρικτικού προσωπικού, καθώς και εξατομικευμένης στήριξης και καθοδήγησης για εκπαιδευόμενους που διατρέχουν κίνδυνο, μεταξύ άλλων με τη στήριξη των ταμείων της ΕΕ (βλ. έργο ΕΚΤ στο πλαίσιο 2). Το ΙΕΠ έχει δημιουργήσει παρατηρητήριο για την παρακολούθηση και την επεξεργασία δεδομένων σχετικά με τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο. Ένας νόμος που θεσπίστηκε πρόσφατα¹⁷ με τίτλο «Ζούμε Αρμονικά Μαζί — Σπάμε τη Σιωπή» αφορά την πρόληψη του εκφοβισμού και της βίας στα σχολεία. Η πρόληψη αποτελεί επίσης κριτήριο για την εσωτερική και εξωτερική σχολική αξιολόγηση. Οι σύμβουλοι σχολικής ζωής, οι οποίοι ορίζονται μεταξύ των εκπαιδευτικών στα σχολεία, προωθούν την εμπιστοσύνη και την ένταξη. Παρέχεται επίσης χρηματοδοτική στήριξη, για παράδειγμα για τη μετάβαση μαθητών στο σχολείο τους και για ζεστά γεύματα στα σχολεία (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021α).

Η Ελλάδα προωθεί την πολυγλωσσία στα σχολεία.

Πρόκειται για ένα από τα λίγα κράτη μέλη¹⁸ στο οποίο η πολυγλωσσία προωθείται από πολύ νεαρή ηλικία. Ενώ τα περισσότερα εκπαιδευτικά συστήματα στην ΕΕ εισάγουν τις ξένες γλώσσες για παιδιά ηλικίας μεταξύ 6 και 8 ετών, στην Ελλάδα η διδασκαλία ξένων γλωσσών ξεκινά από την ηλικία των 4 ετών, ήδη κατά τη διάρκεια της ΠΕΦ (Eurodice, 2023). Ως εκ τούτου, στην Ελλάδα τα παιδιά διδάσκονται την πρώτη τους ξένη γλώσσα, συνήθως την αγγλική, για συνολικά δεκατέσσερα έτη. Έως το τέλος της γενικής ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, πρέπει να επιτύχουν το επίπεδο C1 σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες, το οποίο είναι το υψηλότερο αναμενόμενο επίπεδο στην ΕΕ. Οι μαθητές αρχίζουν επίσης να μαθαίνουν μια δεύτερη ξένη γλώσσα στο σχολείο συγκριτικά νωρίτερα απ' ό,τι σε άλλες χώρες της ΕΕ, στην ηλικία των 10 ετών. Στις περισσότερες χώρες της ΕΕ, οι μαθητές ξεκινούν την εκμάθηση μεταξύ 11 και 13 ετών. Στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, πάνω από το 90 % των μαθητών μαθαίνουν δύο ή περισσότερες ξένες γλώσσες. Η δεύτερη περισσότερο διδασκόμενη γλώσσα είναι η γαλλική. Έχει αποφασιστεί ότι οι μαθητές θα συμμετάσχουν στην προαιρετική αξιολόγηση ξένων γλωσσών (FLA) του PISA το 2025 (ΟΟΣΑ, 2023β).

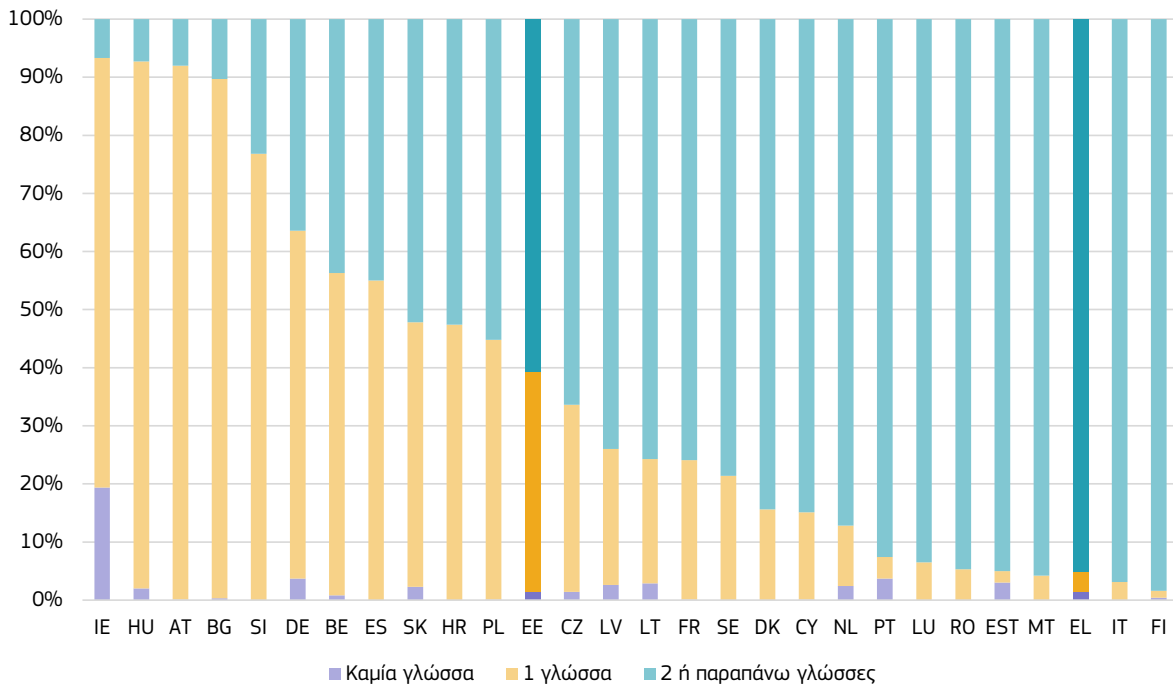

¹⁶ Eurostat: edat_lfse_30.

¹⁷ Νόμος 5029/2023.

¹⁸ Η γερμανόφωνη κοινότητα του Βελγίου, η Ελλάδα, η Κύπρος, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα και η Πολωνία.

Εικόνα 1: Ποσοστό μαθητών που διδάσκονται ξένες γλώσσες στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 2) ανά αριθμό γλωσσών, 2021

Πηγή: Eurostat, UOE, [educ_uoe_lang02].

Πλαίσιο 2: Έργο του ΕΚΤ για την επιμόρφωση εκπαιδευτών και εκπαιδευτικών σε πρακτικές υποστήριξης στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας

Στόχος του έργου ήταν η βελτίωση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και της ισότητας, καθώς και η διατήρηση σε χαμηλά επίπεδα του ποσοστού των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Περιλάμβανε πρόγραμμα επιμόρφωσης εξ αποστάσεως για 25 000 εκπαιδευτικούς γενικής και ειδικής εκπαίδευσης —από την ΠΕΦ έως την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση—, επαγγελματικής εκπαίδευσης και όλων των υποστηρικτικών δομών. Μέρος του έργου ήταν επίσης η ανάπτυξη εκπαιδευτικού υποστηρικτικού υλικού.

Συγχρηματοδοτήθηκε μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στο πλαίσιο του προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 και υλοποιήθηκε από το ΙΕΠ από το 2019 έως τα μέσα του 2023.

Προϋπολογισμός: 700 000 EUR

<http://iep.edu.gr/el/espa-2014-2020/12-epimorfosi-se-praktikes-ypostirixis-ton-mathiton-kai-ton-mathitron-sto-plaisio-tis-diaforoioimenis-didaskalias-dd>

4. Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Η Ελλάδα συνεχίζει τη μεταρρύθμιση των εθνικών της συστημάτων ΕΕΚ και διά βίου μάθησης.

Ένας στους τρεις μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συμμετέχει σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης (33,8% το 2021)¹⁹, ενώ το ποσοστό απασχόλησης των πρόσφατων αποφοίτων δευτεροβάθμιας ΕΕΚ, το οποίο ανήλθε σε 59,8% το 2022²⁰, είναι από τα χαμηλότερα στην ΕΕ (μέσος όρος σε επίπεδο ΕΕ: 79,7%). Ανταποκρινόμενη στη σύσταση του Συμβουλίου του 2020 σχετικά με την ΕΕΚ και στη δήλωση του Osnabrück, η Ελλάδα εκπόνησε ολοκληρωμένο εθνικό σχέδιο εφαρμογής για την κάλυψη των ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων και την επίτευξη των εθνικών της στόχων στον τομέα της ΕΕΚ και της διά βίου μάθησης κατά τα επόμενα έτη, συνεχίζοντας παράλληλα τη μεταρρύθμιση των εθνικών συστημάτων ΕΕΚ και διά βίου μάθησης. Οι προσπάθειες επικεντρώνονται στην ενίσχυση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ και στην αύξηση της συμμετοχής των εργοδοτών και των συνδικαλιστικών οργανώσεων στον σχεδιασμό πολιτικών και στην επικαιροποίηση των προγραμμάτων. Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης της ΕΕ στηρίζει την Ελλάδα στην αύξηση της συνάφειας των προγραμμάτων ΕΕΚ με την αγορά εργασίας, καθώς και στη διευκόλυνση της μετάβασης των αποφοίτων ΕΕΚ στην αγορά εργασίας.

Άρχισε να λειτουργεί νέα επαγγελματική σχολή κατάρτισης.

Για την αντιμετώπιση της απουσίας δομών για την παροχή επαγγελματικών προσόντων στο επίπεδο ΕΠΕΠ 3, το Υπουργείο Παιδείας έθεσε σε λειτουργία μία επαγγελματική σχολή κατάρτισης (ΕΣΚ) τον Οκτώβριο του 2022 και άλλες δύο τον Φεβρουάριο του 2023²¹. Πραγματοποιούνται αμβιβόμενες μαθητείες για εκπαιδευόμενους. Στους αποφοίτους των ΕΣΚ απονέμεται πτυχίο επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης επιπέδου 3 του ελληνικού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων, μετά από επιτυχή συμμετοχή σε εξετάσεις πιστοποίησης που διενεργούνται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ).

¹⁹ Eurostat: educ_uoe_ens05.

²⁰ Eurostat: edat_ifse_24.

²¹ Νόμος 4763/2020.

Η ποιότητα της ΕΕΚ ενισχύεται. Για να διασφαλιστεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω η ποιότητα της ΕΕΚ, αναπτύχθηκε μεθοδολογία αυτοαξιολόγησης για τη δημόσια μεταδευτεροβάθμια αρχική ΕΕΚ. Η μεθοδολογία αυτή αναπτύχθηκε από τον ΕΟΠΠΕΠ στο πλαίσιο του έργου με τίτλο «Towards an Enhanced post-Covid VET» (Για την ενίσχυση της ΕΕΚ μετά την πανδημία COVID-19). Για τον εκσυγχρονισμό της παροχής συμβουλών σταδιοδρομίας και του επαγγελματικού προσανατολισμού σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα αρχικής ΕΕΚ (ΑΕΕΚ) και συνεχούς ΕΕΚ (ΣΕΕΚ), εκδόθηκε υπουργική απόφαση για την πιστοποίηση των συμβούλων σταδιοδρομίας/επαγγελματικού προσανατολισμού. Το νέο θεσμικό πλαίσιο έχει σχεδιαστεί σύμφωνα με τις αρχές και τις κατευθυντήριες γραμμές της ευρωπαϊκής πολιτικής και σύμφωνα με τα επαγγελματικά πρότυπα για τους συμβούλους σταδιοδρομίας/επαγγελματικού προσανατολισμού. Για την ενίσχυση της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, το ΙΕΠ υλοποιεί το έργο με τίτλο «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών/εκπαιδευτών σε θέματα μαθητείας». Το πρόγραμμα απευθύνεται σε προσωπικό που εργαζόταν σε σχολικά προγράμματα και έχει μετατεθεί σε νέα προγράμματα μαθητείας.

Τα προγράμματα των νέων πρότυπων επαγγελματικών λυκείων θα ευθυγραμμιστούν με τις ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων.

Θα περιλαμβάνουν νέα πρότυπα σχολικής διοίκησης και λειτουργίας και πιλοτική εφαρμογή νέων προγραμμάτων, προγραμμάτων σπουδών και μεθόδων διδασκαλίας. Θα προσφέρουν επίσης θέσεις πρακτικής άσκησης. Αυτό συνάδει με τον νόμο 4673/2020 για την ΑΕΕΚ, ο οποίος θέτει τους στόχους των πρότυπων επαγγελματικών λυκείων (Π.ΕΠΑ.Λ.), στους οποίους περιλαμβάνονται η συμμετοχή εργοδοτών και συνδικαλιστικών οργανώσεων, η προαγωγή της εκπαιδευτικής έρευνας και η ανάπτυξη διεθνών συνεργασιών.

5. Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Το ποσοστό ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχει αυξηθεί σημαντικά την τελευταία δεκαετία και έχει επιτύχει τον στόχο σε επίπεδο ΕΕ για το 2030. Η ελληνική κοινωνία αποδίδει μεγάλη αξία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το 2022 το 45,2% των Ελλήνων ηλικίας 25-34 ετών ήταν κάτοχοι πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που ήταν 42%. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 1 εκατοστιαία μονάδα σε σχέση με το προηγούμενο έτος και κατά 10,7 εκατοστιαίες μονάδες κατά την τελευταία δεκαετία (έναντι μέσης αύξησης στην ΕΕ κατά 7,9 εκατοστιαίες μονάδες)²².

Το χάσμα μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών όσον αφορά τους κατόχους τίτλων σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι σημαντικό. Σήμερα ανέρχεται σε 25,5 εκατοστιαίες μονάδες²³ υπέρ των πόλεων (ΕΕ: 22 εκατοστιαίες μονάδες) και ολοένα αυξάνεται. Η αύξηση κατά 5,1 εκατοστιαίες μονάδες του ποσοστού στις αγροτικές περιοχές κατά την τελευταία δεκαετία (επί του παρόντος 28,5%) προσεγγίζει την τάση της ΕΕ. Αντιθέτως, η αύξηση του ποσοστού των ατόμων που ζουν σε πόλεις ήταν πιο σημαντική, καθώς ανήλθε σε 11 εκατοστιαίες μονάδες (επί του παρόντος 54%).

Το χάσμα μεταξύ των φύλων υπέρ των γυναικών όσον αφορά την ολοκλήρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παραμένει σημαντικό. Παρότι είναι ελαφρώς μικρότερο —κατά 1 εκατοστιαία μονάδα— σε σχέση με πέρυσι (-12,7 εκατοστιαίες μονάδες²⁴ έναντι -11,1 εκατοστιαίες μονάδες της ΕΕ) το χάσμα μεταξύ των φύλων εξακολουθεί να υφίσταται. Το 51,8% των νέων γυναικών είναι κάτοχοι τίτλου σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (25-34 ετών), έναντι του 39,1% των ανδρών. Ωστόσο, το 2019 η Ελλάδα κατέγραψε επίσης το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στην ΕΕ για τις γυναίκες αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στο 14,5%, έναντι του μέσου όρου του 3,5% σε επίπεδο ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021β). Για να επιτύχει καλύτερη ισορροπία μεταξύ των φύλων, η Ελλάδα ανέλαβε μια σημαντική πολιτική πρωτοβουλία σχετικά με την ισότητα των φύλων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η Ελλάδα είναι ένα από τα κράτη μέλη με υψηλό ποσοστό γυναικών αποφοίτων STEM. Το 2021 περίπου μία στις πέντε γυναίκες αποφοίτους ήταν πτυχιούχος

των κλάδων των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM) (έναντι μέσου όρου 15% στην ΕΕ). Το 2021 οι γυναίκες αντιπροσώπευαν το 34,8% των αποφοίτων ΤΠΕ (ΕΕ: 21,2%)²⁵ (ΟΟΣΑ, 2021).

Η απασχόληση των πρόσφατων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι χαμηλότερη από ό,τι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Το 2022 το ποσοστό απασχόλησης των νέων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ηλικίας 20-34 ετών) ήταν 70,1%, δηλαδή το χαμηλότερο στην ΕΕ (έναντι ΕΕ: 86,7%)²⁶, παρά τη σημαντική αύξηση κατά την τελευταία δεκαετία (22,4 εκατοστιαίες μονάδες). Οι δημοφιλέστεροι τομείς σπουδών είναι οι επιχειρήσεις, η διοίκηση και τα νομικά, που αντιστοιχούσαν σε μία στις πέντε νέες εγγραφές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως και στις περισσότερες χώρες της ΕΕ το 2021. Υπάρχει μεγάλη ζήτηση για ειδικούς ΤΠΕ, καθώς το 79% των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών που διαθέτουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον τομέα των ΤΠΕ εργάζονται. Ωστόσο, οι σπουδαστές στον τομέα των ΤΠΕ αντιπροσωπεύουν μόλις το 4% των νεοεισερχομένων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ποσοστό χαμηλότερο από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ που είναι 6%.

Η διεθνοποίηση αυξάνεται περαιτέρω. Η Ελλάδα δημιουργεί συμπράξεις μεταξύ ελληνικών πανεπιστημίων και κορυφαίων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο εξωτερικό, με στόχο την αύξηση τόσο της διεθνοποίησης όσο και της ποιότητας. Στο πλαίσιο αυτό, και με βάση τον νόμο 4957/2022, ξεκίνησαν τον Νοέμβριο του 2022 συζητήσεις με τριάντα πανεπιστήμια από τις Ηνωμένες Πολιτείες, με σκοπό την αξιοποίηση υφιστάμενων κοινών δυνατοτήτων για νέες συνεργασίες. Στόχος είναι να δοθεί η δυνατότητα στους φοιτητές, τους ερευνητές και τους καθηγητές να αλληλεπιδρούν με τους συναδέλφους τους από τα πανεπιστήμια των ΗΠΑ, να διεξάγουν κοινή έρευνα, να ανταλλάσσουν γνώσεις και, τελικά, να λαμβάνουν διπλά ή κοινά πτυχία²⁷. Μέχρι στιγμής, δέκα ελληνικά ιδρύματα έχουν συμπράξει με κορυφαία ιδρύματα των ΗΠΑ (Ελληνική Δημοκρατία, 2022). Οι Έλληνες φοιτητές θα έχουν τη

²² Eurostat: edat_ifs_9912.

²³ Eurostat: edat_ifs_9913.

²⁴ Eurostat: edat_ifs_9912.

²⁵ Eurostat: educ_uoe_grad02.

²⁶ Eurostat: edat_lfse_24.

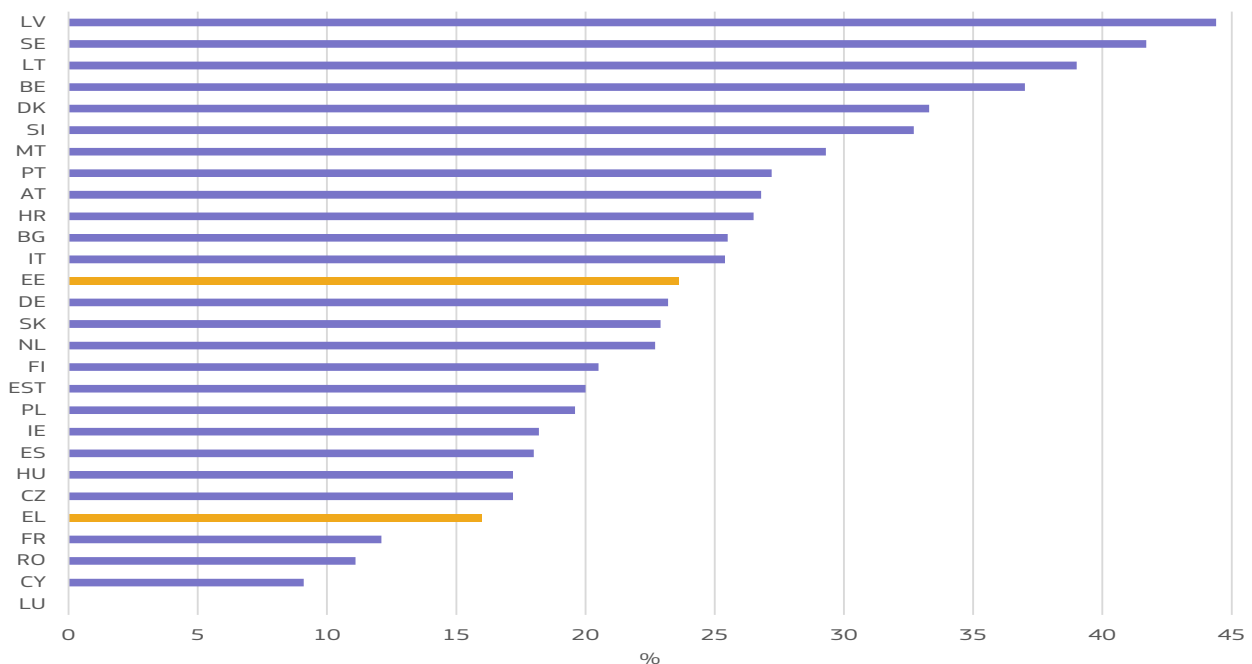
²⁷ Σύμφωνα με τον νόμο 4692/2020.

δυνατότητα να φοιτούν σε πανεπιστήμιο των Ηνωμένων Πολιτειών για ένα εξάμηνο χωρίς δίδακτρα και με αναγνώριση ακαδημαϊκών μονάδων. Επιπλέον, δέκα ελληνικά πανεπιστήμια²⁸ έχουν ενώσει τις δυνάμεις τους με αλλοδαπά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας σχετικά με τα δίκτυα ευρωπαϊκών πανεπιστημίων.

Μεγάλο ποσοστό του ακαδημαϊκού προσωπικού στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι άνδρες. Στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η Ελλάδα κατέλαβε την τελευταία θέση στην ΕΕ στον δείκτη ισότητας των φύλων για το 2021. Σύμφωνα με την επίσημη έκθεση της ελληνικής εθνικής αρχής ανώτατης εκπαίδευσης σχετικά με την ποιότητα

της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το 2019 η Ελλάδα είχε το τρίτο υψηλότερο ποσοστό ανδρών ακαδημαϊκών υπαλλήλων, δηλαδή 64,3% έναντι του μέσου όρου της ΕΕ που ήταν 56,62%. Η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «She Figures 2021» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021β) δείχνει επίσης ότι το ποσοστό των γυναικών μεταξύ των επικεφαλής των ιδρυμάτων του τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα χαμηλό (16%) έναντι του μέσου όρου της ΕΕ που είναι 23,6% (εικόνα 2). Το 2022 συστάθηκε διά νόμου²⁹ επιτροπή ισότητας των φύλων και καταπολέμησης των διακρίσεων σε όλα τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για την προώθηση της ισότητας των φύλων, την κατάρτιση κάθε είδους στερεοτύπων και την αντιμετώπιση κάθε μορφής παρενόχλησης.

Εικόνα 2: Ποσοστό (%) γυναικών μεταξύ των επικεφαλής ιδρυμάτων στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, 2019

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, She Figures 2021, εικόνα 6.8.

²⁸ Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πολυτεχνείο Κρήτης, το Πανεπιστήμιο Κρήτης, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

²⁹ Νόμος 4957/2022, άρθρο 218.

Ένα νέο μοντέλο διακυβέρνησης εισάγεται στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η Ελλάδα έχει εντείνει τις προσπάθειές της τα τελευταία έτη για τον εκσυγχρονισμό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με τη θέσπιση τεσσάρων νόμων³⁰ που αποσκοπούν μεταξύ άλλων στη βελτίωση της δομής διακυβέρνησης. Οι αλλαγές περιλαμβάνουν τη χορήγηση μεγαλύτερης αυτονομίας στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα (ΑΕΙ), τη βελτίωση της λειτουργίας τους, τη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων και κριτηρίων επιδόσεων για τη χρηματοδότηση, την αναβάθμιση της ποιότητας και τη δημιουργία δεσμών μεταξύ των ΑΕΙ και της κοινωνίας (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2022a). Η εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων διακυβέρνησης³¹ βρίσκεται σε εξέλιξη. Σύμφωνα με τη νέα δομή διακυβέρνησης, κάθε ΑΕΙ διοικείται από δύο όργανα με διακριτές αρμοδιότητες. Όλα τα θέματα που σχετίζονται με την ακαδημαϊκή και ερευνητική δραστηριότητα του ιδρύματος αποφασίζονται και εξετάζονται από τη Σύγκλητο. Οι διοικητικές, οικονομικές, διαχειριστικές και στρατηγικές αρμοδιότητες ασκούνται από το Συμβούλιο Διοίκησης. Οι φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό εκπροσωπούνται στη διακυβέρνηση τόσο στη Σύγκλητο όσο και σε άλλα όργανα.

Η εκπαίδευση στον τομέα των παραστατικών τεχνών θα αναβαθμιστεί. Στην Ελλάδα, επί δεκαετίες δεν υπήρχε ρύθμιση για την καλλιτεχνική εκπαίδευση, κάτι που είχε συνέπειες στην αναγνώριση των προσόντων και στους όρους εργασίας των καλλιτεχνών, συμπεριλαμβανομένων των μισθών τους. Στην πράξη, η μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση στον τομέα των τεχνών παρέχεται από πολύ περιορισμένο αριθμό δημόσιων ιδρυμάτων, όπως η Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου στην Αθήνα, από ιδιωτικές καλλιτεχνικές σχολές, ωδεία και σχολές χορού. Πέντε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης³² προσφέρουν σπουδές στο θέατρο και στη δραματολογία, στη μουσική και

στον κινηματογράφο. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της ΕΕ στηρίζει το πρόγραμμα με τίτλο «Αναβάθμιση καλλιτεχνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης». Καταρτίζεται νέος νόμος για την ίδρυση δημόσιου ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για τις παραστατικές τέχνες.

³⁰ Νόμοι 4653/2020, 4692/2020, 4777/2021 και 4957/2022.

³¹ Αφορούν τη νομοθεσία, τα έργα και τις διοικητικές ρυθμίσεις.

³² Η Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών στην Αθήνα, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο Πάτρας και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

6. Εκπαίδευση ενηλίκων

Η συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων παραμένει μία από τις βασικές προκλήσεις για την Ελλάδα. Το ποσοστό συμμετοχής το 2022 ήταν 3,5 %, πολύ χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (11,9%)³³. Τα άτομα με χαμηλό επίπεδο προσόντων, οι άνεργοι και τα περιθωριοποιημένα άτομα εξακολουθούν να μην εκδηλώνουν ενδιαφέρον για προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων. Το ποσοστό συμμετοχής των ομάδων αυτών παραμένει πολύ χαμηλό, δηλαδή 0,8 % για όσους δεν διαθέτουν πολλά προσόντα και 3,9% για τους ανέργους το 2018. Τα μόνα κίνητρα που έχουν αντίκτυπο είναι χρηματικού χαρακτήρα. Ωστόσο, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τη συμμετοχή, όπως το πιο ευέλικτο ωράριο εργασίας, η καλύτερη προσαρμοστικότητα στις ατομικές μαθησιακές ανάγκες και η ενισχυμένη στήριξη για κοινωνικές και οικογενειακές ευθύνες. Η μεγαλύτερη έμφαση στους παράγοντες αυτούς, καθώς και η αναγνώριση των πιστοποιητικών από τους εργοδότες, θα ενθάρρυναν τη συμμετοχή στην κατάρτιση που σχετίζεται με την εργασία.

Συνολικά, η εκπαίδευση ενηλίκων παρεμποδίζεται από διάφορους παράγοντες. Σε αυτούς περιλαμβάνονται η έλλειψη νοοτροπίας και ικανοτήτων εκπαίδευσης ενηλίκων και η απουσία κατάλληλων κινήτρων για τη συμμετοχή σε προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων. Επιπλέον, η συμμετοχή επηρεάζεται από την αδυναμία ένταξης ατόμων που διαθέτουν λίγα προσόντα στα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων και στην αγορά εργασίας.

Η εφαρμογή των πρόσφατων μεταρρυθμίσεων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Ένα παράδειγμα είναι η ανάπτυξη επαγγελματικών προφίλ και του συστήματος πιστοποίησης για τα προγράμματα κατάρτισης ενηλίκων. Οι καθυστερήσεις στην εφαρμογή επιβραδύνουν την επαγγελματοποίηση των εκπαιδευτών ενηλίκων, παρά τα σημαντικά βήματα που έχουν σημειωθεί τις τελευταίες

δεκαετίες. Όσον αφορά τη διασφάλιση της ποιότητας, είναι αναγκαίο να κατοχυρωθεί η ποιότητα της παροχής εκπαίδευσης ενηλίκων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την ανάπτυξη ενός συστήματος πιστοποίησης των προγραμμάτων κατάρτισης. Η Ελλάδα λαμβάνει επί του παρόντος στήριξη από το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης (TSI) της ΕΕ για τον σχεδιασμό εθνικού πλαισίου για τη διασφάλιση της ποιότητας της μη τυπικής εκπαίδευσης και την αξιολόγηση και επικύρωση της προηγούμενης μάθησης. Όσον αφορά την επάρκεια των εκπαιδευτών ενηλίκων, το σύστημα για την πιστοποίησή τους χρειάζεται επικαιροποίηση, συμπεριλαμβανομένων τακτικών εξετάσεων και ισχυρότερων δεσμών με την αγορά εργασίας, με σκοπό την προσέλκυση και τη διατήρηση ενός συνόλου εξειδικευμένων εκπαιδευτών. Υπάρχει επίσης ανάγκη για πιο διαρθρωμένη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών ενηλίκων.

Είναι αναγκαίο να προσαρμοστούν τα προγράμματα κατάρτισης στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Στόχος του νόμου 4763/2020 ήταν η ρύθμιση του τοπίου της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της διά βίου μάθησης και των ευκαιριών για τους νέους, με την αντιμετώπιση των προκλήσεων της διακυβέρνησης και της ποιότητας, τη δημιουργία νέων δομών διακυβέρνησης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και τον επαναπροσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής και του επιπέδου εκπαίδευσης κάθε ιδρύματος διά βίου μάθησης. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων των περιφερειακών Συμβουλίων Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας (ΣΣ.Π.Α.Ε.) είναι η υποβολή προτάσεων στο Κεντρικό Συμβούλιο για θέματα που αφορούν την ΕΕΚ και ιδίως για την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων και τον επανασχεδιασμό των υφιστάμενων, σε ευθυγράμμιση με τη συνολική αναπτυξιακή στρατηγική κάθε περιφέρειας. Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχει ανάγκη επικαιροποίησης των προγραμμάτων κατάρτισης και διατήρησης της συνάφειάς τους με την αγορά εργασίας.

³³ Eurostat: trng_ifs_09. Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία στα οποία βασίζεται ο στόχος για το 2025 δεν έχουν ακόμη καταστεί διαθέσιμα. Στην παρούσα ενότητα χρησιμοποιούνται δεδομένα της έρευνας για το εργατικό δυναμικό της ΕΕ που αναφέρονται σε χρονικό διάστημα 4 εβδομάδων αντί 12μηνης περιόδου που χρησιμοποιείται για τους στόχους της ΕΕ και τους εθνικούς στόχους. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2023 — συγκριτική έκθεση, πλαίσιο 12.

Βιβλιογραφία

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2018), *Σχέδιο συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών στον πολιτιστικό τομέα (2019-2022)*.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2019), Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού, Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2019, τόμος 1, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://edudoc.ch/record/206239?ln=en>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2012α), Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού, Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2021, Ελλάδα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2021β), Γενική Διεύθυνση Έρευνας και Καινοτομίας, She figures 2021 – Gender in research and innovation: statistics and indicators (SHE figures 2021 — Το φύλο στην έρευνα και την καινοτομία: στατιστικά στοιχεία και δείκτες), Υπηρεσία Εκδόσεων, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/06090>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022α), Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού, Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2022 — Ελλάδα, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022, <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/6911e618-66f3-11ed-b14f-01aa75ed71a1/language-el>.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022β), Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης, Νεολαίας, Αθλητισμού και Πολιτισμού, The 'Learning Lab' – Discovering best formulas for quality investment in education and training (Το εργαστήριο μάθησης — Ανακαλύπτοντας βέλτιστους τρόπους για ποιοτικές επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/929550>.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022γ), 27 Νοεμβρίου 2022, *Study on artists' working conditions* (Μελέτη για τις συνθήκες εργασίας των καλλιτεχνών). Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2022δ), Eur-lex, [COM(2022) 442 final], 7 Σεπτεμβρίου 2022, Πρόταση ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την αναθεώρηση των στόχων της Βαρκελώνης σχετικά με την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2023), Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα Σχολικής Εκπαίδευσης, Προσέλκυση και διατήρηση εκπαιδευτικών και επικεφαλής σχολείων: ένας οδηγός για τα πρότυπα σταδιοδρομίας

Ευρωπαϊκή Επιτροπή/EACEA/Eurydice (2021). *Teachers in Europe: Careers, Development and Well-being*. Eurydice report (Εκπαιδευτικοί στην Ευρώπη: Σταδιοδρομία, Εξέλιξη και Ευημερία. Έκθεση Eurydice). Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διατίθεται στη διεύθυνση:

<https://data.europa.eu/doi/10.2797/997402>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή/EACEA/Eurydice (2022). *Teachers' and school heads' salaries and allowances in Europe – 2020/2021*. Eurydice Facts and Figures. (Μισθοί και επιδόματα εκπαιδευτικών και διευθυντών σχολείων στην Ευρώπη — 2020/2021. Στοιχεία και αριθμοί του δικτύου Eurydice). Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή/EACEA/Eurydice (2023). *Structural indicators for monitoring education and training systems in Europe, 2023 data collection on early childhood education and care* (Διαρθρωτικοί δείκτες για την παρακολούθηση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη, συλλογή δεδομένων για το 2023 σχετικά με την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα).

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *The European Innovative Teaching Award (Το Ευρωπαϊκό Βραβείο Καινοτόμου Διδασκαλίας)* (europa.eu).

Eurydice 2023, Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης και Πολιτισμού, *Key data on teaching languages at school in Europe: 2023 edition* (Βασικά στοιχεία για τη διδασκαλία γλωσσών στο σχολείο στην Ευρώπη: έκδοση 2023), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023,

<https://data.europa.eu/doi/10.2797/529032> Eurostat (2022). *Ratio of pupils and students to teachers and academic staff by education level and programme orientation* (Αναλογία μαθητών και σπουδαστών προς εκπαιδευτικούς και ακαδημαϊκό προσωπικό ανά επίπεδο εκπαίδευσης και προσανατολισμό του προγράμματος), 2019. Βάση δεδομένων της Eurostat διαθέσιμη στη διεύθυνση

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDUC_UOE_PERP04__custom_4087155/ Βουλή των Αντιπροσώπων (1976). *Κανονιστική διοικητική πράξη 223/76: Οι περί εκπαιδευτικών λειτουργιών (επιθεώρησης και αξιολόγησης) κανονισμοί*. Λευκωσία: Βουλή των Αντιπροσώπων.

Ελληνική Δημοκρατία, Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, 388, 27 Ιανουαρίου 2023, Απόφαση 9950

Ελληνική Δημοκρατία (2022), Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, 8 Νοεμβρίου 2022, Ερωτήσεις και απαντήσεις για τις συμπράξεις Ελληνικών και Αμερικανικών Πανεπιστημίων.

Ελληνική Δημοκρατία (2023α), Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, [Ανακοινώσεις, 19 Ιανουαρίου 2023](#).

Ελληνική Δημοκρατία (2023β), Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, [Ανακοινώσεις, 23 Μαρτίου 2023](#).

Ελληνική Δημοκρατία (2023γ), Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ), Έργο «Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης».

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), Εργαστήρια Δεξιοτήτων, <http://iep.edu.gr/el/psifiako-apothetirio/skill-labs>

ΙΟΒΕ (2022) — Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (2022), Δημογραφικό πρόβλημα στην Ελλάδα: Προκλήσεις και προτάσεις πολιτικής, Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (iobe.gr).

ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ (2022), Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής — Γενική Συνομοσπονδία Εργαζομένων Ελλάδος, Ετήσια έκθεση 2022 <https://www.kanep-gsee.gr>.

Νόμος 4957/2022, 21 Ιουλίου 2022, Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις. ΟΟΣΑ (2018), Education for a Bright Future in Greece (Εκπαίδευση για ένα λαμπρό μέλλον στην Ελλάδα), Reviews of National Policies for Education (Επισκοπήσεις των εθνικών πολιτικών για την εκπαίδευση), Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/9789264298750-en>.

ΟΟΣΑ (2019), Working and Learning Together: Rethinking Human Resource Policies for Schools (Εργαζόμαστε και μαθαίνουμε μαζί: Επανασχεδιασμός των πολιτικών ανθρώπινων πόρων για τα σχολεία), OECD Reviews of School Resources (Αξιολογήσεις των πόρων των σχολείων από τον ΟΟΣΑ), εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/b7aaf050-en>.

ΟΟΣΑ (2020). TALIS 2018 Results (Volume II): Teachers and School Leaders as Valued Professionals [Αποτελέσματα TALIS 2018 (Τόμος II): Εκπαιδευτικοί και διευθυντές σχολείων ως πιστοποιημένοι επαγγελματίες], TALIS, εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://doi.org/10.1787/19cf08df-en>

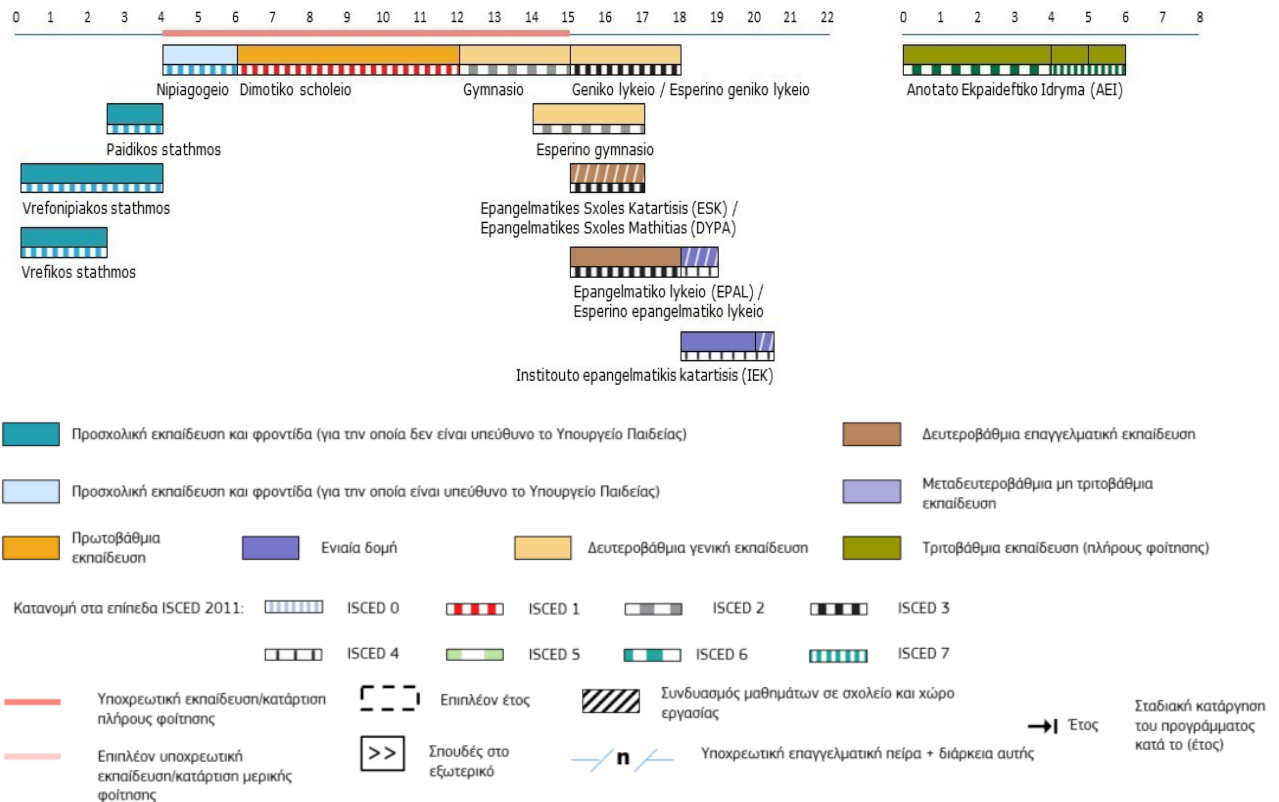
ΟΟΣΑ (2022), κεφάλαιο «Greece» (Ελλάδα), στην έκδοση «Education at a Glance 2022: OECD Indicators (Η εκπαίδευση με μια ματιά 2022: δείκτες του ΟΟΣΑ), Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι <https://doi.org/10.1787/a7cb9e0d-en>.

ΟΟΣΑ (2023α), Unemployment rates by education level (indicator) [Ποσοστά ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης (δείκτης)]. doi: 10.1787/6183d527-en (προσπελάστηκε στις 23 Ιουλίου 2023).

ΟΟΣΑ (2023β), Programme for International Student Assessment, Foreign Language Assessment (Πρόγραμμα διεθνούς αξιολόγησης μαθητών, Αξιολόγηση ξένων γλωσσών).

Παράρτημα I: Διάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή/EACEA/Eurydice, 2023. The Structure of the European Education Systems 2023/2024: Schematic Diagrams. Eurydice Facts and Figures (Η διάρθρωση των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών συστημάτων 2023/2024 — Σχηματικά διαγράμματα. Στοιχεία και αριθμοί του δικτύου Eurydice). Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Για τυχόν παρατηρήσεις ή ερωτήσεις, μπορείτε να στείλετε ηλεκτρονικό μήνυμα στη διεύθυνση:
EAC-UNITE-A2@ec.europa.eu

Η ΒΡΕΙΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ

Στο διαδίκτυο (ή ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ)

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο Europa: https://europa.eu/european-union/index_el

Στις εκδόσεις της ΕΕ (ή ΣΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ)

Μπορείτε να τηλεφορτώσετε ή να παραγγείλετε δωρεάν και επί πληρωμή εκδόσεις της ΕΕ στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://op.europa.eu/el/publications>. Μπορείτε να ζητήσετε πολλαπλά αντίγραφα δωρεάν εκδόσεων επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct ή με το τοπικό σας κέντρο πληροφόρησης (https://european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_el).

■ Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης